

TILSVAR HØRINGSNOTAT – forslag til lov om utøvelse av jakt, fangst og felling av vilt mv. (viltressursloven)

FRA VÅPENRÅDET

Historie

Jakt er nødvendig for å regulere viltstammer og Norge har en sterk og stolt jakttradisjon. Jakt har videre en stor velferdsmessig betydning for over 130.000 jegere fordelt på forskjellige typer jakt. Norske jegere er lovlige og retter seg etter de lover, forskrifter og lokale pålegg som til enhver tid gjelder under jaktutøvelsen. Om man går tilbake i historien kan dette lett underbygges ved å se på antall overtredelser som er behandlet rundt om i Norge ved de forskjellige politidistriktene. Likevel er det i embetsverket en sterk tradisjon for å innføre begrensninger som rammer lovlige jegere, når ser ut til at det egentlig, historisk sett, er kriminell virksomhet man vil til livs. Slik var det også da diskusjonene om å tillate lydtemper på jaktrifler pågikk for ca 25 år siden. Da ønsket myndighetene å forby et effektivt hjelpemiddel som både bedrer skyteferdigheten til jegeren, gir helsegevinst med mindre hørselsskader og som uroer miljøet rundt i mindre grad enn uten lydtemper. Dette ble gjort ved å henvise til at muligheten for å drive ulovlig jakt med dette utstyret var større. Det kan i denne forbindelse nevnes at mellom 90-95% av alle rifler som selges i dag leveres med lydtemper eller ferdig gjenget/forberedt for lydtemper. Dette viser at norske jegere i stor grad er påkoplede og interesserte i ny teknologi som gjør jakt og skyting sikrere og bedre og i tillegg gjøre jegerne enda bedre i stand til å oppfylle dyrevelferd lovens bestemmelser. Å bli kriminalisert som gruppe framfor å tillate teknologisk utvikling som bidrar til å forbedre jaktutøvelsen i alle ledd, var for oss uforstående den gang.

Dessverre har den samme følelsen med det som skjer i dag. Skruer vi tiden ytterligere 20 år tilbake, var det diskusjoner om det skulle være moralsk og etisk riktig å bruke vanlig, regulært kikkertsikte på jakt. Dette kom på grunn av utvikling av gode kikkertsikter for jegeren som da kunne observere dyr og avgi tryggere skudd på en langt bedre måte enn gjennom åpne sikter/ jaktdiopter som var vanlig på den tiden. Som kuriositet i denne sammenhengen kan vi nevne at det nesten ikke selges våpen/løp med åpne siktemidler per i dag. Analogien til forbud mot nattoptikk er etter vår mening åpenbar i de to ovennevnte eksemplene.

Dagens situasjon er slik at jegerne selv fritt må få velge den nye teknologien som blir tilgjengelig. I tråd med det myndighetene måtte gjøre ved f.eks å tillate lydtemper som både gir bedre skyting/bedre skudd og mindre støy som er en fordel for både jegere og miljøet rundt.

Lovforslaget her virker som om det er laget med tanke på å søke forbud mot noe som man ikke lyktes med for noen år siden. Det virker videre som om man søker å finne hjemmel i eksisterende, gamle avtaler til å forby termiske sikter. De som satt og utformet teksten i Bern konvensjonen på slutten av 1970 tallet kunne ikke ha noen formening om hva et termisk sikte var for noe. Allikevel skal denne konvensjonen nå skyves foran når man nå prøver å få termisk forbudt. Noen reell begrunnelse for hvorfor et slikt forbud skulle være fornuftig er ikke engang forsøkt gitt i høringsnotatet.

Å rette seg etter eksisterende lover og regler er jegere og skyttere svært gode på. Det som er spesielt i forslaget om å forby termiske sikter er at man nå skal ta bort en mulighet for ansvarlige jegere til å bruke siste teknologi til å kunne utføre jakt og kvotetildeling på en best mulig måte. Forslaget om forbud kommer *etter* at produktene har vært tilgjengelig for norske jegere i 5-8 år. I løpet av disse årene har vi sett en teknologisk utvikling og et fallende prisnivå som har ført til at de aller fleste jegere nå kan bruke og bruker det beste som er tilgjengelig utstyr som gjør jakten tryggere og bedre. Det viser igjen jegernes ansvar i forhold til sikker jakt og skyting spesielt og til jaktutøvelsen spesielt. Bruken av termiske sikter har altså en historie – og med ett unntak – så har denne teknologien fungert glimrende og bedre enn hva som har vært på markedet tidligere av tradisjonell optikk. Allikevel så ønsker man forbud og bruker en konvensjon (som man kan søke unntak fra) som grunn til forbudet. Hvorfor – jo fordi det ikke finnes gode nok grunner til å forby dette ellers.

- Det har ikke vært økning i ulykker under kvelds/natt jakt ved bruk av termiske sikter. Tvert imot – med flere jegere ute på hjortejakt har dette blitt redusert til ett minimum. Hjortejakt er i en særstilling når det gjelder jakt i tidlig morgentimer/sent på kvelden eller på natten. Med omtrent ingen ulykker er det ikke vanskelig å si at termiske enheter (håndholdt og kikkertsikter) har gjort jakten enda tryggere.
- En økende hjortebestand skaper problemer i mange områder. Natt jakt med termiske sikter gjør det mulig å kunne holde bestand på et akseptabelt nivå for grunneierne på en bedre og tryggere måte enn ved bruk av tradisjonell optikk/måneskinns jakt.
- Det har kommet til flere hjortejegere noe som også krever større årvåkenhet i jaktterreng med flere jegere på mindre områder.

Skadeskyting / ettersøk.

Utdrag av høringsforslaget side 36 nest siste avsnitt:

«Dyrevelferd er et sentralt hensyn bak viltlovens regler, og særlig utøvelsesreglene i viltloven kapittel VI, men uten at dette direkte fremgår av viltlovens formålsbestemmelse. Det kan etter departementenes vurdering gi et feilaktig inntrykk av hvilken rolle dyrevelferd har i viltforvaltningen. Hensynet til dyrevelferd står like sentralt i forslaget til ny lov, og bør etter departementenes vurdering fremgå av forslaget til ny formålsbestemmelse.»

Dersom man bekymrer seg for dyrevelferd burde termisk utstyr være påkrevd dersom man jakter når det er dårlige lysforhold/om natten. Så lenge natt jakt er tillatt må tilgangen på best mulig utstyr bli gitt til de ansvarsfulle jegerne vi har i Norge i dag.

Noen telefoner til ettersøks ringer / fallvilt grupper har gitt interessante opplysninger. På Hitra i Trøndelag felles det i overkant av 1000 hjort per sesong. Her er det nå – etter at termiske sikter ble mer vanlige de siste 2-3 sesongene nesten ikke ettersøk på kveld/natt forårsaket av jegere som bruker termisk.

I andre områder med tett hjortebestand på Vestlandet og Nord-Vestlandet er tilbakemeldinger om ettersøk likelydende.

Hva kan man få ut av dette?

- Underrapportering?
 - Ja kanskje – men det er noe som sikkert også har skjedd tidligere

- Bruk av termiske kikkertsikter:
 - Vi antar at det er ca 22-23' kikkertsikter ute på markedet og i bruk blant jegere
- Tilgang til termiske kikkertsikter
 - Det antas at ca 35-40% av jegerne på Vest/Nord Vestlandet har tilgang på termiske kikkertsikter.

Det er ca 50.000 jegere som utøver hjortejakt (SSB 2023). I løpet av ca 3 år så har altså mer enn 40% av norske hjortejegere kjøpt termiske kikkertsikter. Det kan da ikke være slik at dette gjør jakta mer usikker, gir større muligheter for skadeskyting, gir større muligheter for ulovlig jakt (kriminalisering av jegere igjen) og at mer enn 22.000 jegere tar feil når de benytter seg av siste og per nå lovlig teknologi?

En foreløpig konklusjon på dette er uten tvil at termiske sikter blir brukt i stor utstrekning uten at det kan påvises noen negative resultater i form av skadeskyting eller ettersøk samt enda mindre skader på viltstammer fauna generelt. Lov om dyrevelferd er vel forankret hos norske jegere og det har blitt lettere å utøve jakt på en trygg måte, felle riktig dyr (rettet avskyting), redusere antall ettersøk noe som er helt i tråd med lov om dyrevelferd.

Dagens situasjon

Med tanke på hvor mange jegere som bruker termiske produkter er det underlig at det skal komme et forbud mot termiske riflesikter spesielt. Med tidligere nevnte tall og betraktninger om feilskyting/skadeskyting så er det hevet over enhver tvil at termisk bidrar til sikrere skyting under dårlige lysforhold, natt-jakt eller måneskinns jakt.

Det gjelder ikke bare identifisering av målet – (type dyr, alder kjønn) og omgivelsene rundt målet. Dette er selvfølgelig noe en jeger alltid skal ha oppmerksomhet rundt uansett type sikte eller hvilken type jakt man er på, men termisk er igjen uovertruffen når det gjelder jakt i dårlig lys.

I forhold til Bern konvensjonen som nå skyves foran i ett forsøk for å finne muligheter for å forby ny og effektiv teknologi for ansvarlige jegere heter det at: *« Hovedfokus er at jaktmetodene ikke skal true artenes overlevelse eller forårsake unødvendig lidelse.»*

Det er vel akkurat det som passer inn i bruk av termisk teknologi – vi kan lettere ta ut riktig kvote ved å kunne studere dyr som er rolig og ikke stresset, dermed oppfylle enda bedre kravet om rettet avskyting i forhold til type dyr, alder og kjønn. Det er jo nettopp dette som gjør denne metoden bærekraftig noe som Bern konvensjonen nevner i flere sammenhenger.

Når det gjelder unødvendig lidelse er dette godt nok forklart tidligere i tilsvaret.

Videre i konvensjonen er også prinsippet med å kontrollere bestander og ta ut uønskede arter for eksempel villsvin, mårhund mv i Norge, noe som i prinsippet da tillater bruk av termisk teknologi. Det er forslag om å tillate termisk på villsvinjakt og det er allerede i begrenset omfang tillatt med lys til ettersøk av skadet vilt. Her vil man altså ta i bruk beste teknologi for å kunne ta ut dyr som passer inn i kategoriene over.

Det kan her nevnes at i store deler av Vestlandet/Nord-Vestlandet og til dels i områder i Trøndelag så ansees hjorten som et skadedyr og man ønsker økte kvoter for å kunne ta ned bestanden til mer bærekraftig størrelse med tanke på tilgang til mat og skader på innmark med nedbeiting av denne som resultat. Da burde vel termisk bli tillatt i denne kategorien også?

Etter vår sjekk med andre land ute i Europa er det slik vi har funnet ut minimum 14 land som tillater bruk av riflekikksikter på jakt, både til all jakt og i noen sammenhenger begrenset bruksområde. Hva er det disse land har lest i Bern-konvensjonen som ikke norske myndigheter har sett eller oversett?

Kan det da være at man har bestemt seg for å finne muligheter til å forby denne teknologien uansett selv om den da faller inn i flere kategorier i Bernkonvensjonens beskrivelse av hva som kan brukes til forskjellige former for jakt. Eller har de som står bak høringsnotatet ikke har sett, prøvd eller har god nok kunnskap om hvilke muligheter termisk teknologi gir i dag? Vi undres oss over dette og om standpunktet har vært at man ønsker forbud uansett og jobbet for å finne dekning for dette en eller annen plass i konvensjonen?

Når det gjelder punktet etikk i konvensjonen samt når vi legger til norske jegeres moral og ønske om bærekraftige bestander av hjortevilt her i landet er det ingen grunn til å tvile på dette hos norske jegere. Da blir vi nok engang vurdert som en mulig kriminell gruppe som kan bruke ny teknologi til ulovlige handlinger. Med referanse til det som er skrevet i innledningen så er det ikke noe som helst som tyder på at jegere er de som bruker ny teknologi til å begå ulovlige handlinger. Dette punktet må myndighetene en gang for alle legge bort da det ikke finnes noe bevis for at dette er tilfellet. Heller tvert i mot når man ser på norske jegeres kompetanse, etikk, moral og de antall skader som skjer under utøvelse av generell jakt i Norge.

Vår konklusjon.

Det finnes ikke noe grunnlag til å skyve Bernkonvensjonen foran seg for å søke å forby termiske kikksikter til norsk jakt. Det er heller ikke noe som taler for at dette vil føre til mer ulovlig jakt eller jaktmetoder framover. Å tillate ny teknologi som i enkelte sammenhenger kan føre til at man er enda mer innenfor de retningslinjer som Lov om dyrevelferd setter som krav til jaktutøvelse er for oss uforståelig. Man må heller se på hvordan man kan bruke ny teknologi på en slik måte at det sørger for en enda bedre mulighet for jegere til å utøve sin jakt på en sikker og kontrollert måte og at dyrevelferden holdes like høyt og antagelig høyere i dag.

Det er ingen grunn til å forby termiske enheter, både håndholdte, binokulare og kikksikter og dette må derfor tillates til norsk jakt.

Subsidiært: Den største delen av termiske kikksikter i dag brukes på hjortejakt og det er utfordringer mange plasser til å få tatt ned bestanden, må i alle fall hjortejakt unntas fra et eventuelt forbud. Dette vil også bli i henhold til Bern-konvensjonen og bestandsregulering med tanke på bruk av termiske kikksikter.

Trondheim 09/10-2024

Frode Larsen

Styreleder

Våpenrådet